

(2020) Denník N, 18.6.2020

Ladislav Kováč: Komunisti mi návrat k výskumu povolili pre projekt zelenej kravy, ktorá mala žiť zo slnečného žiarenia

KAROL SUDOR, 18. júna 2020 10:52

Ladislav Kováč. Foto – záber z videa počas prednášky na Prírodovedeckej fakulte UK
Prvý ponovembrový minister školstva spomína, ako ašpiroval na Nobelovu cenu, ako ho komunisti ponížili a vyhodili z univerzity, ale aj na vysokú politiku. Dnes má 88 rokov a vraví: „Prežil som pekný a zmysluplný život – a stačilo.“

Narodili ste sa do murárskej rodiny, dnes ste jedným z našich najväčších intelektuálov. Na počiatku toho procesu vraj bolo povojnové upratovanie v rozbitej knižnici.

Murári z Liptova sú známi tým, že stavali Budapešť, patril k nim aj jeden z mojich starých otcov. Letá trávili na stavbách, v zime dobiehali zameškané na svojich gazdovstvách. Som teda z murársko-sedliackej rodiny.

Aj môj otec, ktorý sa narodil v roku 1900, ešte ako mladý murár chodil stavať do hlavného mesta Uhorska. V Budapešti vtedy bolo azda viac Slovákov ako v ktoromkoľvek meste Horného Uhorska.

*[Aktivujte si zasielanie Newsfiltru každý večer do 20:00 na e-mail. **Odber si aktivujte jedným kliknutím.**]*

Murári pochádzali najmä z dedín a oboznamovali sa tam s mestskou kultúrou. Tú potom prinášali aj na Liptov. Pochopili tiež, že základom budúcnosti pre ich deti je vzdelanie. Mimochodom, v našej dedine sa narodil aj Milan Rúfus, ktorý bol o štyri roky starší ako ja. Boli sme dobrými priateľmi, aj sme si spolu ako deti založili Rázusov kultúrny spolok.

Keď prišla druhá svetová vojna, mali ste sedem rokov. Keď sa končila, boli ste trinásťročný. Spomínate si na to obdobie?

Ruské vojská, ktoré prechádzali od Dukly cez Slovensko, boli zastavené nemeckou obranou pri Liptovskom Mikuláši. Naša dedina bola na ruskej strane frontu, kým dva kilometre vzdialené Il'anovo za kopcom už bolo obsadené Nemcami.

Celé dva mesiace zúrili boje na fronte, ktorý sa nepohol. Civilné obyvateľstvo z dedín na oboch jeho stranách muselo obce opustiť. Po návrate z evakuácie nás čakal rozbitý dom a dedina z polovice vyhorená. Moja stará mama aj mamka po návrate celé dni preplakali. Nevedeli sa zmieriť s ranou, ktorá ich postihla.

Brat mojej mamky, dedinský učiteľ, však mal v dome pod strechou obrovskú knižnicu. Bolo tam neuveriteľne veľa kníh aj časopisov. A práve na tú strechu padol delostrelecký granát a črepiny knihy dotrhali a rozmetali. Rodičia ma vtedy poverili, aby som ich upratal, lebo na ne pršalo. Ja som sa do nich začítal a stali sa mojou prvou univerzitou. Doslova ovplyvnili celý zvyšok môjho života, hádam viac než celý hrozný záver vojny, ktorý ma natrvalo poznačil.

Prežili ste niekoľko politických režimov. Len od narodenia do osemnástky ste stihli tri.

Každý z nich mal svojrázne symboly a vyznával rozdielne hodnoty. Keď som začínal na ľudovej škole v dedine, v učebnici sme mali portrét Masaryka. Potom sme ho museli preliepať portrétom Tisa. Po februári 1948 prišli komunisti.

Na gymnáziu sme mali učiteľa slovenčiny, ktorý nás učil, že Ladislav Novomeský bol vynikajúcim básnikom, krátko nato sme sa museli učiť, že je to zradca a nanič umelec, lebo tak sa to určilo v procese so Slánskym. Je to ukážka toho, ako nás v detstve opakovane nútili meniť hodnoty.

Po gymnáziu ste odišli do Prahy študovať biochémiu. Čakal by som, že si vyberiete skôr filozofiu.

Hovoríte správne, naozaj som bol nadchnutý pre filozofiu. V knižnici, ktorú som usporadúval v spomínanej manzardke, bolo množstvo filozofických kníh, ba, na neuverenie, aj Marxov Kapitál v červených zošitoch či časopisy z prvej republiky. Ujo, hoci s biednym platom dedinského kantora, si aj počas protektorátu kupoval vynikajúci český časopis Výber, ktorý publikoval preložené texty zo zahraničia. Veľa som sa z nich naučil.

V rokoch 1945 až 1948, kým nenastúpil komunistický režim, som bol vďaka tomu pod vplyvom českej ľavicovo orientovanej inteligencie, ktorá vtedy ešte verila, že komunisti napravia chyby z minulosti a vojna sa už nikdy nevráti. Zdalo sa mi to sympatické, akurát mi nijako nesesedela marxistická filozofia.

Prečo?

Dialektický a historický materializmus mi pripadal primitívny. Štyri zákony dialektiky a tri zákony materializmu mali obsiahnuť celé poznanie sveta. Navyše, česká inteligencia, hoci ľavicovo orientovaná, už vtedy do našej krajiny prinášala aj filozofické pohľady zo Západu.

A tak ste prepadli existencializmu?

Presne tak. Dokonca sme o tom, či je lepší marxizmus alebo existencializmus, robili vášnivé diskusie aj na gymnáziu. Samozrejme, len kým ich komunisti nezatrhli, čo netrvalo dlho.

Presviedčali vás neskôr na vstup do komunistickej strany?

Áno, ale nikdy som to neurobil. Vstup som opakovane odmietal, čo primárne súviselo s tým, že som marxizmus považoval za tupý a naivný. Aby som sa vrátil k pôvodnej otázke – po maturite som naozaj premýšľal, že by som šiel študovať filozofiu, ale už to nebolo možné: marxizmus bol jediným povoleným „svetovým vedeckým názorom“. Písali sa totiž 50. roky.

Zdalo sa mi, že kľúčom k otváraniu pohľadu na svet, spoločnosť aj človeka by mohli byť prírodné vedy. Veľmi ma ovplyvnila kniha Hovory s T. G. Masarykom od Karla Čapka, no rozhodlo moje nadšenie pre chémiu, ktoré vo mne na mikulášskom gymnáziu vzbudil český profesor Jan Šafránek. Kým Rúfus písal básne, ja som sa hral v domáckom laboratóriu.

V Prahe ste ostali ešte tri roky po štúdiu, v roku 1957 ste sa stali kandidátom vied, potom ste však prišli na Prírodovedeckú fakultu UK v Bratislave. Tam ste viedli výskum, za ktorý ste vraj mali dostať Nobelovu cenu. Je to pravda?

Viete, prečo pre mňa bola Praha dôležitá? Boli už síce 50. roky, tam však ešte nestačili zlikvidovať všetkých starých profesorov. Tak som sa dostal do rúk tých najschopnejších. Mojm učiteľom bol aj nositeľ Nobelovej ceny za chémiu Jaroslav Heyrovský.

Biochémiu ma učil skvelý vedec Arnošt Kleinzeller, ktorý pre židovský pôvod počas vojny emigroval do Anglicka, kde pracoval v najlepších biochemických laboratóriách sveta. Po procese so Slánskym musel z fakulty odísť a bol donútený ohnúť chrbát, súkromne mi však neustále dával najavo, aká je skutočná pravda. To jeho ohýbanie chrbta ma však hnevalo, a tak som vedel, že jeho cestou ísť nechcem.

Porubská ľudová škola a mikulášske gymnázium vpečatili do mňa akési naivné vlastenectvo typu „ja som pyšný, že som Slováč“ a vzorom sa mi stal Milan Štefánik. Napriek ponukám pokračovať v Prahe som sa preto rozhodol odísť na univerzitu do Bratislavy. Očakával som podporu, veď som prichádzal s dobrým vzdelaním, a to v novom odbore.

A prišlo sklamanie.

Doslova. Prišiel som do malých pomerov s obmedzenými a zakomplexovanými ľuďmi, s lekciami zo života Kleinzellera, že človek má nekompromisne trvať na hodnotách a neobracať kabáty.

Budovali ste však nové pracovisko.

Biochémia vtedy u nás neexistovala, tak som ju rozbiehal v podmienkach, keď na to neboli prakticky žiadne technické možnosti. Dali ma do tmavého suterénu bez okien na Moskovskej ulici, kde z povaly kvapkala voda. Na výskum som mal k dispozícii jediná mašinu a tvrdo vybojovať som si musel aj obyčajnú chladničku.

To ma donútilo voliť si cesty bádania, akými vtedy nešiel nikto vo svete. Zameral som sa na kombináciu biochémie a genetiky. Našťastie som v Prahe spoznal Slovenku, ktorá sa venovala genetike a stala sa mojou manželkou. Dnes je molekulárna biológia ako spojenie biochémie a genetiky samozrejmá vec, v 60. rokoch sme to však rozbiehali ako čosi nové, jedinečné.

Čiže ste začali s pokusmi na zvieratách?

Kdeže, žiadne zvieratá sme k dispozícii nemali. V potravinách som si za korunu kúpil 10 dekagramov pekárenského droždia a tieto kvasinky boli objektom môjho výskumu. Dlho som musel ľuďi presvedčať, že ich neskúmam preto, aby sme skvalitnili výrobu vína či pečenia chleba, ale preto, že ich považujem za model živočíšnej bunky.

Stále ste mi nepovedali, ako to bolo s údajnou ašpiráciou na Nobelovu cenu.

Vo svete sa vtedy skúmali dve zásadné veci – prvou bola odpoveď na otázku, ako sa syntetizujú proteíny, a druhou, ako sa premieňa energia v živej hmote. Odpovede sme v tom čase nepoznali. Ja som sa nakoniec zameral na premenu energie v bunkách, teda v kvasinkách.

Rovnakú vec skúmalo mnoho vedcov na svete, náš prístup, v ktorom sme kombinovali biochémiu a genetiku, však bol originálny a úspešný. Vo svete vzbudil ohlas. Až taký, že nás niektorí navrhli na Nobelovu cenu. Nešlo len o mňa, ale o celý kolektív – za desať rokov sa mi podarilo okolo seba zhromaždiť hŕstku šikovných mladých ľudí. Ja som sa o tom celom dozvedel oveľa neskôr.

To už ste pracovali v psychiatrickej liečebni v Pezinku.

Áno, lebo ma vyhodili z univerzity. Do Pezinka za mnou prišiel nejaký človek z Česka, aby mi oznámil, že kanadská biochemická spoločnosť sa rozhodla navrhnuť našu skupinu na Nobelovu cenu.

Nechcel som tomu veriť, ale potvrdili mi to aj kolegovia z Maďarska či viacerí vedci zo sveta, ktorí mi napísali listy. To však nie je podstatné, aj iní kolegovia vo svete, ktorí skúmali biochémiu premien energie, ašpirovali na Nobelovu cenu, ale nakoniec ju dostal jediný. Možno je to len ukážka toho, aká škoda bola, že komunisti náš kolektív na univerzite zlikvidovali.

Ladislav Kováč si preberá od prezidenta Kisku štátne vyznamenanie. Foto – TASR

Vráťme sa ešte pred Pezinok. V 60. rokoch ste sa dostali na Západ – do Francúzska, Nemecka, ale aj do USA.

Pre chlapca z malej dediny bola veľkým svetom už Praha. Na Západe ma neohurovala ani tak životná úroveň ako kultúrne bohatstvo. Samozrejme, aj tamojšie možnosti výskumu v prestížnych laboratóriách.

Neustále mi chodili pozvánky zo západných univerzít, na univerzite však stále vymýšľali, koho iného pošlú, len aby som nešiel ja ako nestraník.

Keď k nám v auguste 1968 prišli okupačné vojská Varšavskej zmluvy, mal som pozvánku na pobyt v USA. Neodišiel som, lebo som cítil, že treba ostať doma a byť solidárny s inými. Študentov som presviedčal, že musíme vydržať.

Do Ameriky som odcestoval až v septembri 1969. V tom čase to bolo ešte také voľné, že v októbri mohla za mnou prísť aj moja žena, 11-ročný syn a ročná dcéra. V poslednej chvíli. Zrazu sa hranice zavreli a v ČSSR sa začali šialené čistky. Prichádzala normalizácia.

Napriek tomu ste sa po roku vrátili.

Áno, bol som jeden z mála, ktorý sa aj s rodinou vrátil. Americkí kolegovia ma odhovárali, ponúkali mi výborné miesto. Nemohol som však zradiť svoj kolektív doma. A tiež som chcel svetu dokázať, že aj my vieme robiť kvalitnú vedu a Američanom sa vyrovnáme. Za odmenu ma vyhodili z univerzity a náš kolektív rozprášili.

Inak, aby tí mladí mohli so mnou pracovať, museli byť členmi strany. Vraveli – Kováč v nej nie je, tak tam musia byť všetci okolo neho. Keď prišli čistky, predvolali si ich pred komisiu, spýtali sa ich, čo si myslia o vstupe okupačných vojsk, a keďže povedali pravdu, rovno ich zo strany vyhodili.

Do tejto situácie som sa vrátil ja z USA. Ani mi nenapadlo, že niekoho s americkými skúsenosťami a tamojším uznaním len tak vykopnú. Neveril som, že by len tak zrušili výskum, na ktorý mohli byť hrdí.

Keď ma prinútili opustiť školu, zamestnanie mi ponúkali prominentní vedci v Maďarsku a vo východnom Nemecku. Keď s podobnou ponukou

prišiel kolega z brnianskej univerzity, jeden straník z bratislavskej fakulty ho varoval – to, že som sa vrátil z USA, svedčí o tom, že som americký špión.

V podstate vás Pudsky aj odborne ponížili. Ako ste to znášali?

Niekedy v polovici 80. rokov, keď pomaly prichádzal odmäk, so mnou urobili rozhovor v denníku Pravda. Pýtali sa ma aj na vyhodenie. Povedal som im, že odrezanie od laboratórneho stola v čase, keď sme mali úspešný výskum, keď nás obdivoval svet, keď som sa vrátil z USA, aby som dokázal, že sme im rovnocenní, bolo neznesiteľnou psychickou ranou.

V podstate som mohol byť rád, že riaditeľ pezinskej psychiatrie vôbec bol ochotný zamestnať ma ako klinického chemika. Veľmi som však potreboval psychicky sa vyrovnáť s tým úderom štúdiom psychiatrie, ale vrátil som sa aj k filozofickým knihám a premýšľaniu o povahe človeka.

Psychiatria bola tiež jednou z ciest poznania. Mojou pracovnou povinnosťou bolo analyzovať krv a moč pacientov, ale špecificky ma zaujímali tí, čo sa pokúsili o samovraždu. Sám som totiž uvažoval o vlastnej samovražde, nie však ako o patologickej poruche, ale ako o dôsledku nemožnosti vyrovnáť sa s neznesiteľným psychickým utrpením.

Ladislav Kováč. Foto – záber z videa počas prednášky na Prírodovedeckej fakulte UK

Akási zmena k lepšiemu pre vás prišla, keď ste dostali prácu v Ústave fyziológie hospodárskych zvierat SAV v Ivanke pri Dunaji.

Pomohol mi jeho riaditeľ Koloman Boďa. Bol to štramák a dobrák. Keď ho ako mladého absolventa veteriny a oddaného komunistu poslali na ašpirantúru do Sovietskeho zväzu, získal si obľubu Rusov, lebo bol slovansky dobrosrdečný a rád si vypil. Po návrate mu nestačilo, že sa stal profesorom, začal sa venovať aj politike. Nakoniec sa stal federálnym ministrom poľnohospodárstva.

Keď k nám v roku 1968 prišli okupačné vojská, bol jedným z tých, čo okupáciu prijali, takže mohol v kariére pokračovať. Lenže sa mu zdalo, že Husák to ťahá zlým smerom, a tak politiku opustil.

Jeho ústav fyziológie hospodárskych zvierat začínal v Košiciach, potom sa však rozhodol aj pre pobočku bližšie k bratislavskému domovu v Ivanke pri Dunaji. Postavil tam typizované maštale, tie prestaval na laboratória a začal zháňať ľudí. Zavolať aj mňa.

Súduhom na ústrednom výbore strany vysvetlil, že ak ma pustia späť do výskumu, budem pracovať na tom, na čom sa práve uzniesol Ústredný výbor komunistickej strany Sovietskeho zväzu: rozvíjať molekulárnu biológiu. Schválili to.

Potom prišiel za mnou a povedal mi – pod' ku mne, budeš si môcť robiť, čo chceš. Tomu sa nedalo odolať. Musel som však vymyslieť projekt, ktorý by vyzeral, že naozaj robíme molekulárnu biológiu hospodárskych zvierat. A tak som ho vymyslel.

Myslíte ten vtipný nápad vytvoriť zelenú kravu?

Presne tak. Sľúbili sme, že vytvoríme zelenú kravu, ktorá bude mať chlorofyl, pričom nebude musieť nič žrať, lebo bude využívať energiu slnečného žiarenia. Začínali sme s tým, že najskôr vytvoríme zelenú kvasinku, potom budeme pokračovať ďalej a až kdesi na konci bude zelená krava. Do tohto projektu sa schovali všetky normálne výskumy, ktoré sme tam robili.

Bod'a mi teda nielenže umožnil robiť, čo som chcel, ale dovolil mi zavolať si tam aj moju skúsenú spolupracovníčku, laborantku z bývalej katedry, a tiež si vyberať spolupracovníkov. Umožnil mi aj cestovať na Západ a naučiť sa novým technikám molekulárnej biológie. Tak som sa dostal do Francúzska, Argentíny či Švédska.

Vonku som si uvedomil, ako veda za tie roky ohromne pokročila a ako sme my zaostali. Začali sme svet opäť dobiehať. Pomohli mi v tom dvaja mládenci, ktorí už ako študenti prvých ročníkov genetiky chodili za mnou do Ivanky a po páde komunizmu so mnou prešli na univerzitu. Jeden z nich je dnes profesor biochémie, druhý profesor a vedúci katedry genetiky. Sú z nich vynikajúci učitelia a svetovo uznávaní bádatelia.

To, že komunistická strana je taká hlúpa, že naletí na projekt zelenej kravy, sa dalo čakať. Že vás však komunisti navrhnu na štátne ocenenie od prezidenta, znie už priam šialene.

Idea zelenej kravy sa komunistom zjavne páčila. Bod'a sa preto rozhodol, že využije svoje známosti s vysokými funkcionármi a navrhne ma na štátnu cenu Klementa Gottwalda. On ju už mal, dostali ju aj ľudia z jeho ústavu v Košiciach, tak ju chcel dopriať aj pobočke v Ivanke.

Bod'a mi zrazu oznámil, že sa na tom dohodol so súdruhom Jozefom Lenártom, ja som mu však povedal, že takú cenu nechcem. Reagoval, že ak ju nechcem, nebudem mať ani miesto v jeho ústave. A tak som súhlasil. Zariadil som si to však tak, aby som v čase udeľovania ceny bol na schválenej študijnej ceste v zahraničí. Bol to kompromis – cenu síce dostanem, ale nebudem ju môcť osobne prevziať.

Mesiac pred odovzdávaním štátnej ceny som Bod'ovi povedal, že v tom čase teda budem vo Švédsku. Zareagoval nahnevane: buď' vraj cenu prevezmem, alebo žiadna nebude, potom však nebude ani Švédsko, ani práca uňho. Podvolil som sa teda, že cenu od prezidenta Gustáva Husáka prevezmem, ale s pevným vnútorným rozhodnutím, že aspoň mu nepodám ruku.

Bola to veľká ceremónia, stáli sme v rade všetci ocenení a ja som mu tú ruku podal. Tí, čo sledovali televízny prenos, mi neskôr vraveli, že dokonca som mal v tej chvíli na tvári úsmev. Doteraz sa za to hanbím.

Sotva sa môžem utešovať, že na pražskú prvomájovú tribúnu som namiesto svojej ženy zobral svojho pražského spolužiaka a z toho, ako sme z tribúny spolu s papalášmi zdravili pracujúci ľud, sme mali dobrú zábavu. Potom som síce mohol ísť do Švédska, ale dodnes ma mrzí, že sa im vtedy podarilo ma zlomiť.

Ladislav Kováč ako minister školstva. Foto – archív L. K.

To už sa blížila revolúcia v roku 1989. Po nej ste sa stali ministrom školstva.

Keď sa spustili novembrové udalosti, mal som oficiálne pracovné voľno, aby som sa mohol venovať písaniu knihy o kognitívnej biológii. V nej som chcel spojiť všetky svoje vedomosti a premýšľania z biológie, biochémie, živočíšnej fyziológie aj genetiky. Pokoj na písanie som však nemal. Čoskoro som prvýkrát po 20 rokoch vstúpil na pôdu prírodovedeckej fakulty a povedal študentom, že nastáva čas, v ktorom bude treba všetko radikálne meniť.

Netušil som, že už čoskoro budem ministrom školstva vo vláde národného porozumenia, ktorá vznikla v decembri 1989 a viedol ju Milan Čič. Vláda fungovala do prvých slobodných volieb v júni 1990, takže sme toho veľa nestihli. Po voľbách som sa stal členom vlády Vladimíra Mečiara, ale z tej som v septembri dobrovoľne odišiel.

Prečo VPN nominovala práve vás?

Za ministra ma navrhovali učitelia a revoltujúci študenti. Milan Kňazko a Ján Budaj súhlasili, aby som to vzal ja. Najskôr som to však odmietol, nechcel som byť vo vláde, ktorej predsedom mal byť Čič, čo bol prednovembrový, teda komunistický minister spravodlivosti a prototyp oportunistu.

Privolil som až po tom, čo som sa dozvedel, že ministrom kultúry bude Ladislav Chudík. Aby som to vzal, ma však presvedčili najmä moji mladí kolegovia z Ivanky pri Dunaji. Vraj mám šancu niečo urobiť so školstvom aj vedou, tak nech neváham.

Dodnes sa mi zdá šialená historka, ako za mnou po menovaní prišli pedagógovia, ktorí dovtedy učili marxizmus-leninizmus na vysokej škole politickej, a ponúkali mi svoje služby v novom zriadení ako učitelia politológie a modernej filozofie. Vôbec nepochopili podstatu zmeny.

Prečo ste z politiky tak skoro odišli?

Bola pre mňa príležitosťou študovať ľudské správanie a „ako chutí moc“, ale jej každodenná prax ma začala nudiť. Chcel som sa vrátiť ku kognitívnej biológii. Navyše, prišla ponuka ísť zastupovať Československo v organizácii UNESCO v Paríži. Paríž mal dlhú tradíciu vo výskume kognície. Chcel som to využiť a robiť tam aj vedu, no nebol na ňu čas.

Práca pre UNESCO mi však otvorila novú perspektívu globálnych problémov ľudstva.

Čo dnes spätne vnímate ako veľkú chybu?

Napríklad to, že som nemal odísť z pozície ministra školstva. Až dodatočne si uvedomujem, akú veľkú silu predstavuje politická moc. A nemal som ani ustupovať tlakom, že prvou a najdôležitejšou vecou, ktorú bolo treba meniť, bola ekonomika. Naopak, mal som dôsledne presadzovať, že najdôležitejšie je vytvorenie správneho systému vzdelávania a náprava mravnej degenerácie, ktorú spôsobil komunizmus.

Prioritou prvej vlády malo byť vzdelávanie a právny systém. Vtedy som však netušil, ako zrýchlene sa bude svet meniť a narastať jeho komplexnosť. Vzdelávanie sa tomu musí prispôbiť, ale my vôbec nevieme, ako to robiť. Dnes by som rozhodne ministrom školstva byť nechcel. To však možno zo mňa hovorí len starecká rezignácia.

Máte 88 rokov, mohli by ste oddychovať na dôchodku. Stále však pracujete.

Som rád, že mám otvorené dvere na univerzitu. Sledujem učiteľskú a vedeckú prácu kolegov a občas im možno aj poradím. Dávam si však pozor, aby som im nevnucoval svoje názory, nepoučoval a nezavadzal. Teším sa z mladých ľudí, ba sa tak trochu priživujem na ich túžbach, radoostiach a múdrosti ich mladosti. Rad je na nich. Prežil som pekný a zmysluplný život – a stačilo.

LADISLAV KOVÁČ (1932)

Narodil sa v Závažnej Porube na Liptove, vyštudoval biochémiu na Karlovej univerzite v Prahe. Od roku 1956 pôsobil na Univerzite Komenského v Bratislave, v rokoch 1966-1970 ako vedúci katedry biochémie. Po normalizácii ho začiatkom 70. rokov zo školy prepustili, zamestnal sa ako klinický chemik v psychiatrickej liečebni v Pezinku. November 1989 ho ako vedeckého pracovníka zastihol na Ústave fyziológie hospodárskych zvierat SAV v Ivanke pri Dunaji. Od decembra 1989 do júna 1990 bol ministrom školstva v prvej ponovembrovej vláde národného porozumenia a tri mesiace aj v novej vláde, ktorá vznikla po prvých slobodných voľbách. Dva roky pôsobil ako veľvyslanec Československa v UNESCO v Paríži. Má za sebou množstvo vedeckých

pobytov v zahraničí, je autorom viacerých kníh. Dodnes pôsobí ako emeritný profesor na Prírodovedeckej fakulte UK.

<https://dennikn.sk/1933706/ladislav-kovac-komunisti-mi-navrat-k-vyskumu-povolili-pre-projekt-zelenej-kravy-ktora-mala-zit-zo-slneneho-ziarenia/?ref=tema>